



Ansvarig namn Jonas Rydberg, kommunchef	Upprättad av Bertil Håkanson, säkerhetssamordnare	Berörda verksamheter Samtliga verksamheter	Fastställt datum KS 2015-06-03 §
Dokumentnamn Riktlinjer säkerhetsarbete	Reviderad:		Diarienummer KS 2015/00426

## Kommunövergripande riktlinjer för säkerhet och krisberedskap i Östra Göinge kommun mandatperioden 2015-2018

### Innehållsförteckning:

#### Sida

2 Inledning

#### Avsnitt

- 2 1. Incident- och skaderapportering
- 3 2. Riskanalys
- 3 3. Sårbarhetsanalys
- 4 4. Säkerhetsskydd
- 4 5. Informationssäkerhet
- 5 6. Brandskydd
- 5 7. Egendomsskydd
- 6 8. Personsäkerhet
- 6 9. Allvarliga störningar och kriser i samhället
- 7 10. Skadefinansiering
- 7 11. Uppföljning av säkerhetsarbetet

## Riktlinjer för systematiskt säkerhetsarbete i Östra Göinge kommun

Systematiskt säkerhetsarbete innebär i grunden att regelbundet följa upp dagliga funktioner i verksamheten och yttre förhållanden som kan påverka dessa. Identifierade hot skall tillsammans med inrapporterade avvikelser eller tillbud ligga till grund för riskbedömning och därmed efterföljande beslut om eventuella insatser av olika säkerhetshöjande åtgärder.

Riktlinjerna för systematiskt säkerhetsarbete har utformats utifrån kommunfullmäktiges fastslagna säkerhetspolicy och syftar till att förtydliga hur ställda mål skall uppnås.

Riktlinjerna riktas till Östra Göinge kommuns samtliga verksamheter och bolag.

Säkerhetsarbetet skall i första hand inriktas mot att:

- Identifiera områden som är mer riskutsatta än andra
- Införa och tillämpa metoder som syftar till att förebygga att risker utvecklas till skador eller oönskade händelser
- Minimera konsekvenserna av en inträffad skada/händelse

Det är av stor vikt att det inom kommunen finns en uttalad säkerhetsorganisation med tydlig ansvarsfördelning. Genom samordning av kommunens och bolagens olika kompetensområden uppnås större möjligheter till ett effektivt säkerhetsarbete. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för all verksamhet som avser säkerhet och krisberedskap i kommunen och anger inriktning för säkerhets- och krisberedskapsarbetet i dessa riktlinjer.

### Riktlinjer:

- Östra Göinge kommun skall ha en organisation för säkerhet och krisberedskap med instruktioner.
- Ansvaret för att säkerhetsarbete och krisberedskap bedrivs i enlighet med såväl säkerhetspolicy som kommunstyrelsens riktlinjer, följer verksamhetsansvaret på alla nivåer.
- Alla anställda inom Östra Göinge kommuns verksamhet är skyldiga att aktivt arbeta för ökad säkerhet.
- Kommunens säkerhets- och beredskapssamordnare svarar under kommunchefen för samordning av säkerhets- och krisberedskapsarbetet.

## 1. Incident- och skaderapportering

Syftet med incident- och skaderapportering är i grunden att minska antalet skador, olyckor och tillbud i kommunen. För att lyckas med detta krävs ett aktivt förebyggande arbete där lärdom av tidigare inträffade händelser och incidenter dras. En noggrann rapportering av inträffade skador ger ett underlag till att identifiera och analysera risker i kommunens verksamheter. Åtgärder kan därefter sättas in på utsatta områden och på sikt kan den totala säkerheten inom kommunen öka.

### Kunskap om incidenter och skador uppnås genom att:

- Den enskilde medarbetaren rapporterar risker, tillbud och skador i kommunens incident- och skaderapporteringssystem.
- Det finns rutiner för polisanmälan vid incidenter och skadegörelse.
- Kommunens säkerhets- och beredskapssamordnare bistår verksamheterna/bolagen

med råd och sakkunskap om incident- och skaderapportering.

## 2. Riskanalys

**Risk** är ett mått på de skadliga konsekvenserna av en framtida händelse.

En riskanalys genomförs i två steg; identifiering av risker samt värdering av dessa.

- Riskidentifieringen utgör grunden för det systematiska säkerhetsarbetet samt påvisar behovet av och utgör underlag för vidare riskanalys.
- En riskanalys är en fördjupning av den eller de risker som identifierats.
- I riskanalysen görs en bedömning av hur stor sannolikheten är att en viss oönskad händelse skall inträffa samt hur allvarliga konsekvenserna av den skulle bli.

För att minska konsekvenserna och möjliggöra fortsatt verksamhet efter en eventuell oönskad händelse är det av stor vikt att behovet av såväl akuta som långsiktiga åtgärder finns planlagda.

### **Kunskap om risker uppnås genom att:**

- Riskanalys utförs av respektive verksamhet/bolag.
- Verksamhetschef/VD har ansvaret för att riskanalys inom varje verksamhetsställe utförs, dokumenteras och sammanställs.
- Kommunens säkerhets- och beredskapssamordnare bistår verksamheterna/bolagen med råd och sakkunskap kring riskanalyser.
- Riskanalysen utgör underlag för handlingsplaner för undvikande av att risker realiserar och för att mildra konsekvenserna av en eventuell inträffad händelse.
- Riskanalysen utgör underlag för åtgärdsförslag som syftar till att förebygga skador eller begränsa konsekvenserna vid en skada.
- Riskanalysen utgör underlag för hur förebyggande och skadebegränsande åtgärderna bör finansieras.

## 3. Sårbarhetsanalys

Skillnaden mellan riskanalys och sårbarhetsanalys är att riskanalysen syftar till att göra en storleksuppskattning av risker i form av parametrarna sannolikhet och konsekvens.

Utgångspunkten är en riskkälla, och beräkningar görs för att bestämma hur stor risken är för ett system som utsätts för riskkällan. Sårbarhetsanalys fokuserar, i motsats till riskanalysen, på skyddsvärda system.

Sårbarhetsanalysen syftar till att identifiera och lyfta fram det skyddsvärda systemets svagheter i sin förmåga att stå emot och hantera påfrestningar. Det skyddsvärda systemet kan vara i form av t.ex. en funktion, verksamhet, objekt mm.

Vid genomförande av riskanalyser ställs frågor som ”vilka konsekvenser kan riskkällan orsaka och hur stor är sannolikheten att de inträffar?”. Vid genomförande av sårbarhetsanalys ställs istället frågor som ”vad är skyddsvärdt, vad kan hota det skyddsvärda och hur är dess förmåga att stå emot påfrestningar?”.

Genom att utföra sårbarhetsanalyser utvecklar kommunen en bättre förmåga att hantera kriser och minskar på så sätt den totala sårbarheten. Sårbarhetsanalysen ökar riskmedvetenheten och ligger till grund för samordning av säkerhetsarbetet och krisberedskap inom kommunen.

**Kunskap om sårbarheter uppnås genom att:**

- Kommunens säkerhets- och beredskapssamordnare genomför vid inledningen av mandatperioden en kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys, RSA. RSA revideras därefter årligen.
- Samtliga verksamheter/bolag i kommunen genomför en sårbarhetsanalys.
- Kommunens säkerhets- och beredskapssamordnare bistår verksamheterna/bolagen med råd och sakkunskap om sårbarhetsanalyser.
- Sårbarhetsanalysen utgör underlag för planering och genomförande av åtgärder som minskar riskerna och sårbarheten samt ökar robustheten. Sårbarhetsanalysen ger även förslag till åtgärder.

## 4. Säkerhetsskydd

Syftet med säkerhetsanalysen är att undersöka vilka uppgifter i kommunen som skall hållas hemliga och vilka anläggningar/verksamheter som kräver ett säkerhetsskydd med hänsyn till rikets säkerhet eller skydd mot terrorism. Även kommunens generella hotbild bör framkomma i analysen. Resultatet av säkerhetsanalysen används för att fullborda att det säkerhetsskydd som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning finns. Med säkerhetsskydd avses bl.a. skydd mot spionage, sabotage och terrorism, skyddsåtgärder för informationssäkerhet, tillträdesbegränsning, säkerhetsprovning etc.

Riktlinjer angående säkerhetsskydd gäller även för kommunala bolag och andra bolag som överlåtit drift av kommunal verksamhet

**Kunskap om hemliga uppgifter och behovet av säkerhetsskydd uppnås genom att:**

- En säkerhetsanalys genomförs som revideras vid större förändringar i kommunen och/eller omvärlden som kan komma att leda till en förändrad hotbild.
- Säkerhetsanalysen utgör underlag för eventuella säkerhetshöjande åtgärder.
- Kommunens säkerhetsskyddschef ansvarar för att säkerhetsanalys utförs samt bistår förvaltningarna/bolagen med råd och sakkunskap om säkerhetsanalys.
- Säkerhetsprovning görs innan en person anställs på en befattning, eller på annat sätt, där denne får tillgång till information och anläggningar som har betydelse för rikets säkerhet.

## 5. Informationssäkerhet

En stor del av kommunens information används, lagras och distribueras digitalt. Följaktligen är en hög säkerhet på de digitala informationssystemen ett krav för att kunna hålla en hög informationssäkerhet. Målsättningen med riktlinjerna är att skydda kommunens informationstillgångar mot alla tänkbara hot – interna eller externa, avsiktliga eller oavsiktliga.

För att få ett strukturerat och enhetligt sätt att arbeta med informationssäkerheten i kommunen skall alla verksamheter uppnå och upprätthålla rimlig nivå. Informationssäkerhet gäller inte bara digitala informationssystem utan inkluderar även ”traditionell säkerhet” som berörs i andra punkter i dessa riktlinjer. För att informationen skall kunna skyddas krävs att samtliga verksamheter inom kommunen har kontroll över den egna säkerheten samt tar ansvar för de digitala informationssystem som används.

**Informationssäkerhet uppnås genom att:**

- Informationssäkerhetsarbetet samordnas av kommunens säkerhetssamordnare.
- IT-funktionen svarar för de tekniska kunskaperna och åtgärderna gällande digitala informationssystem.
- Systemägare är utsedda för samtliga digitala informationssystem.
- Informationen skyddas mot obehörig åtkomst.
- Informationens riktighet, sekretess och tillgänglighet säkerställs i samtliga miljöer.
- Rutiner för utlämning av handlingar finns.
- Rutiner och regler för åtkomst och säkerhet i kommunens datanät är tydlig.
- Alla IT-incidenter, konstaterade eller misstänkta, rapporteras till och undersöks av IT-funktionen.

## 6. Brandskydd

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) innebär att de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand vidtas. Åtgärder av teknisk karaktär kan vara anskaffande av utrustning för brandsläckning medan åtgärder av organisatorisk karaktär kan vara ansvarsfördelning, utbildning och information. Det systematiska brandskyddsarbetet syftar till att upprätthålla och kontinuerligt förbättra brandskyddet. Den skriftliga dokumentationen syftar till att underlätta arbetet genom att tydliggöra vilka tekniska och organisatoriska åtgärder som vidtagits och som kommer att vidtas.

**Systematiskt brandskydd uppnås genom att:**

- Ägare och nyttjanderättshavare till byggnader och andra anläggningar inom kommunen har det fulla ansvaret för brandskyddet och bedriver ett aktivt systematiskt brandskyddsarbete.
- Gränsdragningslista finns som delar upp ansvaret för brandskyddande åtgärder mellan ägare och nyttjanderättshavare.
- Vid varje verksamhet finns en ansvarig för brandskyddet.
- Räddningstjänsten sprider aktivt och kontinuerligt viktig information och är rådgivande inom sitt verksamhetsområde.

## 7. Egendomsskydd

För att minska antalet inbrott, stölder, skadegörelse och sabotage av kommunens anläggningar och egendom krävs ett fullgott skydd. Genom förebyggande insatser, vilka kan vara av både tekniska och organisatorisk karaktär, kan antalet brott minskas och genom tidig upptäckt konsekvenserna begränsas. Tekniska skydd kan dock inte helt eliminera riskerna för brott, utan skall ses som ett komplement till övriga förebyggande rutiner.

**Egendomsskydd uppnås genom att:**

- Det finns rutiner för klottersanering.
- Det finns rutiner vid anläggningar med högt skyddsvärde för bevakning / rondering.
- Förebyggande åtgärder i den yttre fysiska miljön vidtas för att minimera inbrott, stöld och skadegörelse.
- Samtliga av kommunens fastigheter med skyddsvärde har inbrottslarm.
- Det finns, i samtliga av kommuns fastigheter, lås- och passersystem anpassade till det skyddsvärda och rutiner för nyckelhantering.
- Kommunens säkerhets- och beredskapssamordnare bistår verksamheterna/bolagen med råd och sakkunskap kring egendomsskydd.

## 8. Personsäkerhet

För att skapa en trygg och säker miljö för anställda, förtroendevalda och andra som berörs av kommunens verksamheter krävs en väl fungerande skyddsmetodik för den personliga säkerheten. Förebyggande åtgärder kan vara av både teknisk (överfallslarm etc.) och organisatorisk karaktär (rutiner etc.). Av stor vikt är att särskild uppmärksamhet ägnas åt de grupper av anställda som löper större risk att utsättas för våld och hot.

Hot eller våld på arbetsplatsen innebär att de anställda upplever arbetsmiljön som otrygg. Enskilda angrepp mot politiker eller tjänstemän är allvarliga incidenter dels mot den enskilde men också mot vårt demokratiska samhälle.

**Personlig säkerhet uppnås genom att:**

- En trygg och säker miljö skapas för anställda, förtroendevalda och andra som berörs av kommunens verksamheter.
- Förebygga fysisk och psykisk ohälsa.
- Skapa rutiner för att motverka våld och hot i arbetsmiljön.
- Skapa rutiner för fysisk och psykiskt omhändertagande.
- Arbetsgivaren beaktar behovet av personsäkerheten och omedelbart stöd till den drabbade i situationer med uttalat hot.
- Särskild uppmärksamhet ägnas åt riskutsatta grupper/enskilda personer och åtgärder vidtas för att minimera eller, om möjligt, eliminera risker för hot och våld.
- Anställda och politiker utbildas för att få kunskap och ett högt säkerhetsmedvetande.
- Skapa rutiner för säkerhet och trygghet vid ensamarbeten.
- Kommunens säkerhets- och beredskapssamordnare bistår verksamheterna/bolagen med råd och sakkunskap om personsäkerhet.

## 9. Allvarliga störningar och kriser i samhället

Händelser som kan leda till snabba försämringar i samhällets funktionsförmåga där medborgarnas liv och hälsa riskeras eller då stora miljömässiga och ekonomiska värden äventyras kan komma plötsligt. Detta medför stor vikt av att kunskap och rutiner för agerande finns utarbetade då en störning drabbar kommunen. Viktiga parametrar vid en samhällsstörning är information och kommunikation. Kommunens invånare, anställda, besökare, myndigheter, organisationer m.fl. har behov av snabb, relevant och korrekt

information för att kunna göra en egen bedömning av hur situationen ska hanteras.

**En god krisberedskap uppnås genom att:**

- Kommunen har en kompetent krishanteringsorganisation som är utbildad och övad i sin funktion.
- Det finns kommunövergripande krisledningsplan för samhällsstörningar och kriser, vilken fastställs varje ny mandatperiod.
- Varje verksamhet/bolag har planering för hantering av allvarliga störningar och kriser som kan drabba den egna verksamheten.
- Planering för att hantera extraordinära händelser grundas på risk- och sårbarhetsanalyser.
- Kommunens säkerhets- och beredskapssamordnare bistår förvaltningarna/bolagen med råd och sakkunskap.
- Det finns en organisation och rutiner för hantering av information till allmänheten vid samhällsstörningar.
- Kommunen verkar för att de lokala krisaktörernas åtgärder samordnas.
- Kommunen verkar för prioritering och samordning av resurser.

## 10. Skadefinansiering

Skadefinansieringen är en del av säkerhetshanteringen för att begränsa ekonomiska konsekvenser som kan uppstå vid skada eller annan oönskad händelse i kommunens verksamhet. Utan en skadefinansiering kan kommunen ekonomisk drabbas hårt vid en större skadehändelse.

Försäkringskostnaderna kan oftast påverkas genom val av olika självrisker och genom ett aktivt skadeförebyggande säkerhetsarbete.

**Skadefinansiering uppnås genom att:**

- Försäkringar anpassas utifrån kommunens ambition och det försäkrades värde.
- Försäkringens omfattning, självrisknivåer och former för intern skadefinansiering regleras i samband med kommunens försäkringsupphandling.
- Central upphandling av försäkringar tillämpas.
- Det finns en försäkringshandläggare inom kommunen som ansvarar för kommunens försäkringsupphandling samt bistår verksamheterna/bolagen med råd och sakkunskap om skadefinansiering.
- Varje verksamhets/bolags förutsättningar och behov beaktas i upphandlingen.
- Kunskap om försäkringsvillkor är välkända i organisationen.

## 11. Uppföljning av säkerhetsarbetet

En strukturerad och kontinuerlig kontroll och uppföljning av säkerhetsarbetet i kommunens verksamheter/bolag, är en förutsättning för att säkerställa ett systematiskt säkerhetsarbete i kommunen. Eigenkontroll i respektive verksamhet bestående av checklistor, säkerställer en systematisk och löpande kontroll av säkerhetsarbetet.

**Uppföljning av säkerhetsarbetet uppnås genom att:**

- Checklistor för egenkontroll av säkerhetsarbetet finns för att säkerställa ett fortlöpande säkerhetsarbete i verksamheterna.
- Risker, tillbud och skador rapporteras i kommunens skaderapporteringssystem.
- Säkerhets- och beredskapssamordnaren bistår med råd och sakkunskap om kontroll och uppföljning av säkerhetsarbetet i kommunen.